

TELEGRAFUL ROMANU.

Nº 12. ANULU XVIII.

Sabiin, in 8.20 Februarie 1870.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediția foiei pe afara la c. r. postă, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretul prenumerării pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. sau pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8. fl. și pe o jumătate de anu 4. fl. v. a. Pentru prime, și tieri străine pe unu 12. fl. v. a. sau 6. fl. v. a.

Inserațele se platește pentru interea ora cu 7. cr. sîrul, pentru a doua ora cu 5½ cr. și pentru a treia repetiție cu 3½ cr. v. a.

143 Două cestiuni intr'un'a.

Nu e nimic' mai greu pentru individu pre lume, decât, când în o afacere momentuoasă, care îl apasă greu, se vede, nu numai parasitul de tota lumea, dar și insultul de tota părțile. Totu acestu simtiemntu trebuie să cuprindă și pre unu poporu, când vede, ca venindu cestiuni de interesulu seu, în locu de a fi spriginitu este atacat in ambituinea lui de tota părțile, chiar de semenii sei.

De când totu cestim noii in tota foile din patria, de tota limbile, despre egal'a indreptătire a tuturor cetațenilor! De când totu acceptâmu sa vedem odata realisându-se acesta dicer frumosă, in spenția de a vedé după realizarea ei o conlucrare energetică, carea sa apropie tota opinione și partidele spre salutea patriei comune. Inse in locu de a vedé acăst'a, in locu de a se turnă acestu remdiu vindecatoriu de rane vechi, inspite de unu trecutu nejustu, intempiună de atâtea ori atâtea prejudicie ruginite, cari rănescu numai mai tare și amenintia a irită fibrele cutărei națiuni spre a paraliză ori ce vindecare.

Siedint'a dietei din 12 și 14 Febr. a avut sa desbată unu postu alu bugetului ce reprezentă subvenția teatrului naționalu din Pest'a. Cu aceea ocasiune se atinse cōrd'a cea delicata, cestiunea naționalităților, in unu modu, ce starnesc durerea nu numai in fia-care român, dară trebuie sa sternescă durere și in fia care patriotu adeveratu.

Sa nu cugete cineva, ca noi lamentâmu pentru refusarea propunerei deputatului Hodosiu, de-si noi români suntem cei ce ne impărtasim si ne impărtasim inca si acum din avearea comuna a patrici, sa vorbim pre usioru, in modul celu mai modestu. Modalitatea cu care se facă acestu refusu este carea ne face sa compatimimo sōrtea nōstra. Desprețiu, respingere respiră cunventările multimei deputatilor magiari și sasi in cursul desbaterei părției de bugetu, privitoria la subvenția teatrului, incăstă acăst'a atinge pre români, pre cându acă eră locul că se vedem apropiare și interesu de a mulcomi și temerile, ca intre unii și aceia-si fii ai patriei domnesce instreinare. Culmea desprețuiu indignatoriu o cestim inse in cunventele deputatului Brasiovului, Wächter. Acest'a se aruncă asupra observației, ca unu teatr romanescu săru puté inființia in Brasiu, cu o emfază demna de tempurile aprobatelor si complicitelor si protesteza contr'a profanării sacralului "pament sasescu" cu unu teatr romanescu.

Așa cum mai pote fi vorba de egala indreptătire, când români in aceeasi patria, in carea pōrta sarcinile statului alaturea cu cei-lalți cetățeni, nu potu fi tolerati sa aiba, aeelesi institute, cari le potu avea concetatiilelor? Sa imparțiesca ierasi tiér'a in cele trei teritorii vechi si sa se dea privilegiile celor trei națiuni, că mai inainte, si incă sa spuna apriatu ce voru astfelui de patrioti, că se simu cu totii in chiaru; dară sa nu se mai ia principiile cele mai frumosé indesertu!

Dara déca e vorba tocmai de teatr, pentru ce se nu fia Brasiovul acomodat pentru unu teatr romanescu? Sa abstragemu dela comerciul celu viu, sustinutu cea mai mare parte de comercianti români, cari prin întreprinderile loru susțin unu numeru insemnatu de industriasi sasi; precum si dela egalitatea ce s'a vediutu in numerul contribuentilor români din cetatea Brasiovului, incăstă aprópe la o mīia alegatori, si sa luāmu lucrul numai din partea cea mai practica a acestei cestiuni; au nu scie dlu Wächter, ca societățile de teatre de limb'a neromâna, ce trecu prin Brasiovu, se sustinu mai numai de români? Cându, in anii trecuti, ospitara societăți romanesci, de teatr, sal'a teatrale a fostu plina de spectatori, cu tota ca dom-

nii sasi din Brasiovu, pare ca sistematicesce nu voieau sa visiteze reprezentatiile românesci.

Compatriotu nostri de alta naționalitate trebuie se fia mai justi si mai echitabili, si se parasește acele puncte de vedere, cari prelindeau tota beneficiale culturei numai in favoarea unora, deca i interesează prosperarea patrici comune.

Astadi nu se mai potu trage muri de fortia in giurul poporelor, ci numai armonia si bunăvoint'a reciproca potu sa intarësa si sa dea putere de vietă.

Sapientu voru lucra dura toti barbatii politici, când se voru lasă de inhatări asupra concetatiilor loru, căci suntu de alta națion, si voru implini o săntă datorintă fatia cu umanismulu pretninsu de seculul nostru, când voru dă concursul iubirei fratiesci intru totu ce e pentru progresu.

Români inse din asemenea impregiurări voru castigă cu o convingere mai multu, cătu e de lipsa, că cu un'a mano sa-si clădesca inaintarea loru, carea e o parte a inaintării patriei, iéra cu ceea-lalta, cu arm'a legalităției sa-si apere dreptulu prochiamatul cu solemnitate: alu egalei indreptătiri, la ori si ce ocasiune; dara sa nu se sfunde in passivitatea nepasărei.

Diet'a Ungariei.

Siedint'a din 10 Febr. Dupa finirea formalelor anuncia referentulu Szell in privint'a § 3 din legea despre inițiatirea unei curți supreme de contabilitate, care s'a fostu retramis comisiunei centrale spre a dou'a desbatere. Se primesce teatru originalu, după o scurta desbatere, pre lângă o schimbare stilistica, propusa de Vukovich.

Dupa acestea trece cas'a la ordinea dilei, la care e desbaterea bugetului pentru ministeriul de interne.

Titul'a "dotatiunea comitatelor" se primesce.

La titul'a "comiti supremi" se incinge o desbatere mai lunga, căci Irányi propune o reducție a lefelor comitilor supremi dela 4000 la 3000 fl. Propunerea acestui a springesce Babesiu, Szontagh, I. Kiss, Ivánka Csíky si Stănescu.

La votare se arată o minoritate de 16 voturi pentru propunerea lui Irányi.

Tisz'a afirma ca croatii nu aru avé dreptu a vota in cestiunea acăst'a, de ore-ce nu e comună, de aceeași parere e si Csengery si presidențele.

Se decide a se luă obiectulu acest'a mâne a dou'a ora la desbatere.

Titul'a "meliorarea lefelor pentru amplioati transilvaneni" se votăza fără desbatere.

Despartimentulu 3 "dotatiunea liberelor orasie reg." Preliminata cu 85,000 fl. se votăza.

A. Kollár propune unu conclușu in urm'a căruia sa se insarcinedie ministeriul a presentă o lege referitorie la imparțirea proporțională a dotatiunilor.

Despartimentulu 4 si 5 se primesce.

Se cetesce despartimentulu "trebi sanitarie," preliminata cu 555,655 fl.

Se votăza apoi mai multe titule cu sume anumite intre care si "ajutorarea teatrului naționalu" preliminata cu 62,000 fl.

S. Borle a pretinde stergerea acestui pasu; trebuie sa se ajutoredie teatrulu fie-cărei naționalități său nici unulu.

Siedint'a se incheia la 2½ ore.

In siedint'a din 11 Febr. se cetesce si autentica protocolul.

Urmăza cestirea legei despre inițiatirea unei curți supreme de contabilitate.

Se pune la votare si se primește cu 263 contra 26.

Se pune la votare si propunerea lui Irányi referitoria la reducția lefelor comitilor supremi si se respinge cu 167 voturi contra 136.

A. Szilág y interpelăza pre ministrul de instrucție publică, de ce n'a propusu casei unu conspectu despre stadioul instructiunii poporului.

Ministrul Eötvös declară, ca s'a susținutu lucrurile respective.

Cas'a ia spre cunoștința responsulu ministrului.

Se trece apoi la ordinea dilei la care e desbaterea punctului "subvenția teatrului naționalu."

I. Hodosiu propune votarea a 200,000 fl. cu scopu de a înființa un teatr naționalu român.

K. Bobory e de parere, ca precum potu pretinde români de aici, inițiatirea unui teatr naționalu, asi potu pretinde si unguri din România dela regimul românescu.

E. Cucu: Cela mai bună mijlocu contra panislavismului e cultur'a. Jace in interesulu magiarismului de a cultivă naționalitățile, căci numai cultur'a onescă. Unire si intelegeră lipsescă patriei noastre mai multu, decât alte. Oratorele springesce intre aplaște prelungite propunerea lui Hodosiu.

Zs. dényi e de parere, ca cultur'a are de a se imprască mai întâi prin scole, in rendul doilea prin teatre. E constatatu, ca regimul subvenționăza mai multu scolele române si serbe, decât pre cele magiare. Oratorele e contr'a parerei lui Hodosiu.

Siedint'a se incheia la 2 ore.

In siedint'a din 12 Febr. se autentica protocolul siedintei trecute.

Presedintele anunță mai multe petiții, cări se tramtuit comisii respective, apoi trece cas'a la ordinea dilei, la care e continuarea desbaterei despre subvenționarea teatrului naționalu cu 62,000 fl.

B. Măriásy declară, ca nu există cestire națională. Ungaria e un stat, in care naționalitățile nu potu pretinde nimic' că atari; deasul s'ară invot cu votarea a 200,000 fl. pentru scolele populare române; pentru subvenționarea unui teatr naționalu nu voiesce a vota nimic'.

A. Mocioni e asemenea de parere, ca mai întâi sa se subvenționeze scolele populare; la desbaterea bugetului pentru ministeriul instrucției publice va prezenta unu conclușu referitor la acăst'a. Oratorele polemisăză apoi cu Măriásy care a disu, ca nu cunoscă nici o cestire de naționalitate; e cu putinția, ca nu cunoscă, insă pre lângă acestea o atare cestire esista totusi, ceea ce nici cându nu se poate denegă. Intorcendu-se contra lui Tisza, i combată afirmarea, ca supranat'ia magiarilor nu e expresa prin lege.

Legea naționalităților contopescă naționile nemagiar in magiari; desvoltarea limbilor celoru-lalte naționi e prin aceea lege naturalmente impedește; pretutindeni, la judecătorii, in scole, la universitate, la academia, in congregaționile jurisdicțiunilor, in dieta, domnușe limba magiară si suprime desvoltarea celoru-lalte. Vorbitoriul springesce propunerea lui Hodosiu.

Contra lui Hodosiu mai vorbesce, Tisza, P. Lábor, L. Csernátony, K. Szátmáry si I. Szlavay. Cestirea din urma accentuează, ca subvenția teatrului naționalu in capitala e o oportunitate recunoscută de fiseșe-cine; unu astfelui de institutu contribuie forte multu la înfrumusețarea capitalei; trebuie sa ne dămu silenția spre perfectiunarea capitalei, că se poate rivaliza cu Viena, București si Belgradu, căci orasiele aceste voru atrage pre poporele patriei noastre; acăst'a a prevăditu si Széchenyi.

In siedintă din 12 Febr. continua I. Slavy vorbirea sea contra lui Hodosiu. Precum au români dreptu a pretinde subvențiunarea unui teatru național român, asi și celealte naționalități d. e. nemții, serbi, rutenii și a. crede Hodosiu, că dicită e în stare a votă pentru teatre unu milion?

Henszmann nu voiesce a votă nimică pentru teatru; la ocazia desbaterei bugetului pentru ministeriul de instrucție va sprință acela proiectu, care va pretinde subvenționarea scărilelor popolare române.

E. Simonyi aru votă indata cele 200,000 fl. pentru unu teatru național român, cându Hodosiu și Mocioni i-ară puté documentă, că cameră din București său Belgradu au subvențiat bateru c'nu cruceriu teatrulu național magiar; apoi provoca naționalitățile la concordia, căci tōte suntu amenintiate de acela-si pericolu, de barbaria ostului.

Stanescu sprințesce propunerea lui Hodosiu. S'au votat pentru teatrulu național magiar pre sia-care anu cându 40, cându 50, cându 60,000 fl. pre cându Hodosiu pretinde odata pentru totu-déun'a 200,000 fl. Bobory, Simonyi și altii întrebă, ca facută regimulu român vreodata ce va pentru magari? Oratorele respunde: de sigur! In Ploiesci există o biserică și scăola reformata magiară, care pre totu anulu se subvenționează din partea statului cu o suma anumita. Chiaru și aceia cari in Ungaria se persecuta, astă in România ospitalitate. (Sgomotu mare.) Cu c'e dreptu istoric u pretindunguri dela regimulu român sprințu? Români formăza in Ungaria o națiune politică (sgomotu mare), și suntu in urmă acestei indreptătiti a cere subvențione.

Contra propunerei lui Hodosiu mai vorbescu P. Hoffmann, Kállay și Szathmáry.

L. Csernátony recomenda reprezentanților români, in locu de a pledă pentru unu teatru, a sfatu pre confratii lor, că in viitoru se nu mai persecute pre jidani.

Fr. Wächter: In decurgerea desbalerei unu reprezentant a amintit de Brasovu, că de locu, unde sa se clădesca teatrulu român. Vorbitorulu e deputat alu Brasovului și e convinsu, că Brasovul celu saseșeu (?!) aru puté pretinde cu dreptu cuventu subvențione pentru unu teatru nemtiescu, daru nu romanescu. Densula inse nu face astfelu de pretensiuni, ci cându aru voi sa dica ceva in favoarea Brasovului, crede ca acela are mai multa lipsa de o scăola reala buna, decât de unu teatru român.

In fine primește casă cu majoritate absolută

FOLIORA.

Datini populare.

Datinele unui poporu suntu celu mai validu și mai autenticu documentu pentru originea lui. Studieze cine-va datinele poporului român, modulu vietuirei și superstițiunile lui, colatiuneze-le apoi cu cele ale vechilor români, și nu va poté esită nici unu minutu, nu se va poté indoî ca dora nu aru fi ambele de un'a și aceea-si origine.

E minune intr'adeveru, ca poporulu român dupa atâtea suferintie, dupa atâtea calamități, căte au trecutu preste densulu mai de două mii de ani, de cându i colonisă genialulu Traianu in acesta tiéra departata, și-a pestratasi de multu caracterulu seu român.

Semnu invederatu ca provedintă divina i-a menit unu rolu însemnatu in concertulu celoru-lalte popore.

Chiaru de s'arū mai repetă de dōne mii de ori două mii de ani fatali, totusi „manent manebantque vestigia“ in trensulu!

Multamita barbatilor naționali, cari au adunat și aduna cu mare scumpete acestu tesauru pre pretiosu. —

Un'a din datinele aceste amu vediu'o descrisa de O. D. G. Dem. Theodoreescu in „Romanul“ dela 1 Ianuariu a. c.; eu fiindu in posesiunea unui documentu mai amplu de atare specia, m'amu determinat alu dă publicitatei, fără a adauge séu a lasă ce-va afara, dupa cum l'amu auditu dela unu oieriu din Galesiu, lângă Sabiu, care-lo invetise din Moldova, — că déca cine-va va voi se facă ore-care întrebuintiare din astfelu de lu-

proiectulu comitetului financialu, in urmă căruia se subvenționează conservatoriulu teatrului național cu 59,000 fl; propunerea lui Hodosiu se respinge.

Cameră continua apoi desbaterea specială a diferitelor despartieminte, care, de ore-ce se receru numai sume neinsemnate, după o scurta per tractare, se votăza.

In siedintă din 14 Febr. se autentica protocolu siedintie trecute. Mai multe petiții, anunțate de presedintele și presentate de V. Szilággyi se tramită comisiunii de petiții.

Casă trece la ordinea dñeii, la care e unu proiectu de conclusu a lui L. Gyurgyy, privitoru la presentarea unui conspectu despre venitele și spesele săiei oficiale. Ministrul Rainer pre-sinta indata pretinsulu conspectu, care arata ca in anul 1869 s'a rentat cu 2408 fl.

Urmăza estraordinariulu, preliminatu cu 959,814 fl. Titulă „r. comisariatu transilvaneniu 55,000 fl.“

Patai desprobăza tienută regimului facia cu Tranni'a și nu voiesce a votă pentru disolu comisariatu și pentru gendarmeria din Tranni'a nici unu cruceriu. P. Nyáry intrăba ministeriul, ca are de cugetu a suspende starea exceptiunala din Tranni'a și esteinde-va valorea legilor din Ungaria și asupra Tranniei.

Ministrul Rainer respunde ca starea de facia din Tranni'a demenda o procedere de totu precanta; căci e de temutu a nu violă interese private a nu irită antipathii, ce déjà există și a nu produce de nou antipathii și altele.

Contra comitetului mai vorbescu Tisza și Horváth.

Contele I. Bethlen doresce, ca casă se nu lege mâinile ministrului in privintă cestunei transilvanene. E cu putintia, ca suspenderea comisariatului se nu aiba urmări rele, inse e și cu putintia, ca aceea va fi pentru elemente straine unu signalu, spre a manipula după placu.

Mai vorbescu contra comisariatului c. D. Letz, Csiky și Ranicher; (represent. alu Sabiu) cestu din urma s'a pronunciatu căm in urmatorele: Fiamieră, a-mi da și eu parerea in causă acela că se poate mai pre scurtă. Nu voi reproduce reprimatiile trecutului, după cum altii o au facut. Pre mine me inspiră una viitoru mai frumosu, pentru care noi suntem datori a lucră in concordia patriotică atât in dietă cătu și afară din dieta. Opiniunea mea e: Uniunea Tranniei cu Ungaria e o faptă decisă prin legă și implita: e de dorit, că din faptă acela legală sa se desvolte o reșintă sympathica și multumitoră, condusa de spiritul alternărei reciproce, după cum interesele co-

eruri, sa le poată avea pre amendoue. Ea este ună oratiune de anul nou, și sună asiă:

Buna sără, sără

Sără săntului Vasile

La multi ani cu bine.

Plecara jupânlulu gazda

Intr'o săntă Joi

Cu feciorii cu-amendoi

Cu plugu cu 12 boi

Boi bourei

In coda codalbei

In Peru cam porumbei

In trupa cu 5 mii de lei

Si ară, ară,

Brasde negre resturnă

Si ară miercurile

Piscurile,

Joile

Vâile,

Vinerile

Costeile

Si se dusera jupânlulu gazda

La luna,

La septamâna,

Se veda grâulu esită.

Grâulu eră esită, coptu inspicat,

Cum e bunu de secerat,

Grâu frumosu

Că fată lui Christosu

In pău că trestiă

In spicu că vrabiă

Coptu că alună.

Déca vediura jupânlulu gazda

Se înturnara acasa bucurat

Pe ochi negri să spalat,

Si pre murgu a ncalecatu

mune ni-lu impune. Acela impregiurare nu poate proveni in se din literale cele mōrte ale legei, ci numai din o procedere prudentă, precauta și plina de tactu a regimului, imprenută cu o activitate salutară a legislativei. Prin legi bune, corespondiente și liberale și prin instituții constitutionale se poate Tranni'a mai usioru cuceri moralicesc. Spre acela in se e neaperat de lipsa sistarea fiescărei măsuri exceptionale. Din punctul acesta de vedere me vedu nevoitul a votă să eu contra comisariatului. Comisariatul e unu semn de ne incredere; incredere se poate câstiga numai iera-si prin incredere. Dacă vomu imbiā tuturor cetățenilor o incredere sincera, nu va remane fără resunet. (Aplause.)

Casă votăza in fine cu majoritate absolută cele 55,000 fl. pentru reg. comisariat din Tranni'a.

Se votăza mai multe despartieminte, intre cari și pentru gendarmeria din Tranni'a 420,000 fl.

Ministrul Rainer face cunoscutu, ca in celu mai scurtu tempu se va subordina gendarmeria ministerului magiaru.

Cu acestea s'a finită desbaterea bugetului pentru ministeriul de interne. Urmăza acum bugetul min. de culte și instructiune publică.

Mediașiu, 3 Febr. 1870.

Romanii de pre malu Târnavei-mari incepă a dă semn de viétia, și acela impregiurare 'mi da ocazia placuta, a aduce on. publicu cetățenii la cunoștința o faptă frumoasă facuta din partea românilor de religiunea ortodoxă din Mediașiu, care faptă aru fi bine se fia imitată și in multe alte comune.

In 30 Nov. 1869 — adeca diu'a serbarei sănătului Andrei, întâiui chiamatulu apostolu, deodată și diu'a onomastică a Esclentiei Sele prăesântului Archiepiscopu și Metropolitul Andrei Barbu de Săguna — după serviciul sănătății s'a tenu in biserică gr. or. din Mediașiu din partea on. parochi locale Georgiu Crisanu o cuventare cu totul potrivita cu însemnatatea diei. In decursulu cuventării arata on. parinte G. Crisanu laudabilele fapte și sfaturi parintesci ale prăluminatului nostru Archiepiscopu și Metropolitul și se sirgu, pre cătu-lu iertă impregiurările a sterni in crestini visintia de a urmă acele fapte și sfaturi parintesci, publicate prin numerose circularie emise de Esclentia Sea.

„De ce avemu lipsa mai mare in diu'a de astăzi, întrebă P. Crisanu, iubitul poporen?“ De sigur de pânea de tōte dilele și viétia cu fapte bune: iera in privintă inaintări nostre in viață publică, avemu lipsa nespusă de scola iteme-

Si s'a dusu la tergula nouă

Si-a cumperat

Nouă oc'a de fieru

Si nouă de otelu

Si le-a datu la Vasile tiganulu

Care scia dă bine cu ciocanulu,

Se faca nisice secerale

Imbergarele

Cu zimtii de viorele

Cu manunchi de floricele

Că se secere cu ele.

Si strinse jupânlulu gazda

Finicei și finicele,

Fete

Diedie ce-i dete

Si neveste tinerele

Cu tîțiele bourele

Se 'mpunga voinicu 'n ele.

Se pusera toti in capetulu pamentului

In zarea ventului

Cu drépt'a tragea

Cu stâng'a pologu facea,

Din pologu snopu

Din snopu clacie

Din clacie odobăie

Si facura trei sîre de grâu minunate,

Cari de toti boierii erau laudate.

Si aduse jupânlulu gazda

Doi-spre-dice jugani juganiti

Totu suflându de osteniti,

Cu cōmele cānite

Cu picioarele despotcovite,

Cu picioarele trieră,

Cu cōd'a metură

Cu nările suflă (ventură)

Cu urechile 'n saci turnă.

fata și provedita cu totale re-

rentie ei."

Aceste cuvinte din urma a inordnat audiului meu, curiosu fiind, ca ce voiesce on, parinte G. Crisanu a intreprinde; curiositatea nu dură lung tempu, căci curendu avui norocire a audi, ca voiesce a mejloci înființarea unui fond, pentru în-

temierea unei scăle române gr-or, mai corespun-

ditorie și de mare dorința pentru Mediasia.

Ce bucuria, ce lucru frumosu !!

De va cugetă cineva, ca românii nostri de pre malul Ternavei mari, — satosi și seraci de ună scăla buna — nu voru să primitu cu cea mai caldărăsa anima această idea și dorința a on. parochu locale, se insiela amaru. — „Voiescu, spriginescu, indată dău și ajutorezu“ audii din numeroase guri a poporenilor presenti.

Să iată, on. celitori ! rezultatul. — Indată ce a finit on. parinte cuventarea sea, a dorit să ceru poporului insusitul punerea în lucrare a celor cuventate. Lasămu se urmedie subscrisele lor, cari in aceea ora a fostu în poziune, a numeră sumă contribuirei.

George Crisanu, parochu 20 fl. Danile Busuiocu 7 fl. Ilie Calburénu, invet. 1 fl. George Dianu 5 fl. Nicolau Teodoru 5 fl. Vasiliu Craciunu 6 fl. Dumitru Scutea 2 fl. Nicolau Dajanu 3 fl. Ioane Suciu, cantor 1 fl. Nicolau Bacila 1 fl. Ilie Véza 1 fl. Dumitru Francu 1 fl. Dumitru Veltianu 1 fl. Dumitru Rusu 1 fl. Ioanu Simplaceanu 1 fl. Nicolau Limbasianu 1 fl. Simeonu Popa ion. 1 fl. Georgiu Mari'a 1 fl. Dumitru Busuiocu 1 fl. Ioanu Brbu 50 xr. Dumitru Siarasianu 20 xr.

Sumă 60 fl. 70 xr.

Din aceasta suma s'a datu pre interese pre tempu de trei luni 49 fl. 70 xr. și suntu interese 4 fl. 50 xr.

Precum amu intielesu, din diu'a susu numita a mai urmatu multe subcontribuirii, care le voiu publică, cându voiu mai avé date sigure despre acestu lucru. — Atât'a e siguru ca suntu pentru scopulu mentionat parale gat'a 65 fl. 20 xr. v. a. si ca fondulu cresce din di in di.

Despre administrarea banilor acestora sciu siguru atât, ca s'a alesu unu comitetu constatoriu din 12 membri din sinul contribuentilor, *) pre care 'lu numescu eu „provisoriu.“ Ici se ivesce întrebarea, ea de ce s'a alesu unu comitetu deosebitu de celu parochialu, precându — in intielesulu statutului organic alu bisericiei noastre ortodoxe — ingrijirea pentru sustinerea in intregime a averei

misiatorie nu numai a bisericiei, ci și a scălei cade in sfer'a de activitate a comitetului parochialu ? Abstragendu dela aceea, ca cei mai multi membri acestui comitetu, „provisoriu“ suntu și membri ai comitetului parochialu, și ca bănii adunati spre scopulu mențiunat se pastră de epitropii și curatorul primarii bisericescu, — respondu la întrebarea de susu, ca insu-si comitetul parochialu s'a invotu cu alegerea unui comitetu deosebitu, și pentru ce ? pentru ca sfer'a de activitate a comitetului parochialu gr-res. din Mediasiu in tempulu prezintă e atât de impoverata cu agende *) incătu nu i-a fostu cu putintia a pune să sarcin'a acăstă a pre umerii sei.

Voiu se tacu despre ridicarea unui edificiu bisericescu și a unui turnu pomposu, cu care a fostu impreunate spese nu cu sutele, ci cu mii de florini, cari mai tôt s'a acoperit prin condescere amin-titului parinte G. Crisanu. Să intru adeveru, aci zace ună sarcina, care, dupa ce va fi cătu de pucinu usioră, va ieră a luă comitetul parochialu si ingerarea de fondulu mențiunat asupra-si.

Mai adaugu aici, ca ore nu se voru astă mijloce, ca adi mâne sa se înființeze ună scăla normală româna in Mediasiu *) ? Cine cunoște stările românilor din jurul Mediasului, va constată, ca o atare scăla e de lipsă că pânea de tôte dilele. — Celu pucinu on. parinte G. Crisanu asigurăza, ca poporul seu aru sprigionă cu cea mai mare căldura atare intreprindere.

Dee D-dieu, că sament'a, ce sémena on. parinte gr-or, din Mediasiu se cada in pamentu bunu și roditoriu.

D. R.

De lângă Târnava mare. Ian. 1870.

Domnule Redactoru ! In pretilorul dicariu „Teleg Rom.“ nr. 2. a estu unu articulu din Elisabetopole cu subscrisele dui „Pertia“, care se pare ca in interesulu adeverului voiesce a dă unele rectificări la altu articulu anonimtu totu d'acolo este in urm'a adunării comitetului comitatensu. Nu voi se incepu polemia cu dui Pertia, carele se pare in articululu seu interesatu, de ore ce pole-mile de o parte suntu odișe, de alt'a neinteresante pentru publicu, nu potu inso trece cu vederea unele observatiuni, ce voi se le facu că neinteresatu, iera-si in interesulu adeverului si adeca odata pen-tru totude-un'a.

In totu articululu laudatu a dui Pertia celitoriul nu obsérva alte, decătu ca dui vré se unde

*) Se pote ?

Red.

*) Acăstă o acceptăm.

cumun'a vestejita, ce si-a câștigat pre terenul antinationalu, cu apa, că se infloră celu putinu in ochii amiciloru sei magari scapatati si se orbescă incătu-va pre neamicii cei celu cunoscu, si sa-i atribue baremu cătu de cătu o partinice binevoitoria.

Cumea in privintă acăstă nu gresiesc, documentea spiritul articulului D sele, in care vorbindu de lâna caprina se pună a rectifică unele lucruri cu totul neinsemnate, ce fără de nici o scrupulitate se potu trece cu vederea, de ore ce vedem cu diurnalele magiare scriu pote chiaru cu intenție neadeverori cu multu mai mari d. e. „Szekely hirlap“ din M. Osiorhei chiaru despre adunarea comitetului cestionat. Cum ca s'a ceditu denamirea dui Rujner Pál ministrul de interne dintău si numai după aceea depunerea lui Haller Ferencz n'are nici unu interesu pentru nimenea, iera cum ca propunerea comitatului Biharului in privintă alegerei judecătorilor, s'a luat numai spre sciuntia si s'a pusu ad acta si nu a primitu comitetul d'a sea, se potră privi că o nebogare de séma mica, cu a cărei rectificare nu-si face nici o onore comitetulu centralu.

Ce se tiene de lectioane, care o da dui Pertia corespondentului anonim din numerulu 102, pentru ca se incercă a consultă si a capacă pre români din comitatulu Albei de susu, dicându ca déca nu are, nu pote dă, aceea pre cătu e de sioda, atât e de simpla. Articululu acel'a anonim, precum se pote convinge fia-care celitoru, e scrisu cu cea mai sincera buna-vointia, si cându aru si urmatu români consultările coresponz. an. mai de multu timpu, fără indoieala aru stă mai bine si in privintă reprezentatiunei loru, cătu si in privintă sustinerei onorei loru naționale, iera cum ca espressiunea a-acea e sioda, o documentea autorulu ei, care atât e de intieleptu, incătu se tiene pre sine intieleptulu intieleptilor, ne vrendu a primi sfatu fia cătu de bunu si bine-voitoriu dela altulu. Nu voi se mergu mai departe, ci voi face numai o reflectare dui autoru, carele se facu adyocatu, unde nu su chiamat, uitându-si de sine si de proverbulu latinu „si tacuisses filosofus mansisses.“

Dui Pertia afirma, ca români din tempulu constitutionalismului 1867, adeca cam de cându au venit dui in comitatul si si-au inceputu activitatea marei politice, a fostu totu solidari, si s'au tienutu de caus'a loru naționale afară de trei patru. Si eu dicu, ca aru si potutu se fia solidari, dera n'a fostu din caus'a confuciatorului loru, care s'au tienutu magulitu a fi intrebuitatiu de mijlocu din partea unor magnati in causele loru private. Spre a aduce totusi unele exemple in favorul dui Pertia insusi că sa se cunoscă singurul pre sine si solidaritatea sea, lu intrebă ca cine a fostu con-

Si 'ncarcă jupânu gazda
Două-spre-diece cara mocanesci
Si se duse la móră la Odobesci.

Iéra curv'a de móră

Déca vediu atâtea cara

Incarcate

Cu bucate

A pusu cód'a pre spate

Si fugi de ceea parte.

Puse cód'a pre spinare

Si fugi la lunc'a mare.

Lunc'a mare

Frundia n're,

Lunc'a mica

Frundi'a-i pica.

Dar' morariulu mesteru mare

Sémenu pre sub sóre n're,

Elu de mesteru ce erá

Nici oboróce *)

Nu scia face,

Elu luă o mână de cuișoare

Si un'a de taritiore

Si dupa dens'a plecă

Aide, aidi, morisc'a mea

Nu-mi mai face voia rea,

Aide, aidi si na si na,

Si numai ce se 'nturná,

Aide, aidi si ni si ni,

Si numai ce-o amagi,

Si-o luă de ciocu

Si-o puse la locu,

Si-i da ciocu, bocu,

Si-i da apa pre scoci,

Si-i da unu pumnu in siele

Si-o asiédia pre maselo,
Si puse piétra pre piétra,

De-asupr'a pietrei covata

Si turnara din saci in covata

Si curgea fâin'a 'ndata.

Ear' jupanés'a gazdóia

Esi afara din camera

S'o bata ventu de primavéra,

Plecă din camera 'n camera,

Dup'o sita rara

De negara

Pentru ómenii cei de pre afara

Si plecă din casa 'casa

Dup'o sita rara de metasa

Pentru ómenii cei din casa.

Si facu unu colacelu, mitutelu

Cá piétra morei rotundieli.

Rupse 'n dóue

Dá si n'oue

Rumpendu-lu indata

Da la glót'a tót'a.

Ei ! jupâne gazda, si jupanéza gazdóia

V'amu mai urá, v'amu mai uráOT

Da ni tema c'omu inserá,

Si pre cea vale mare

Vine-o plóia mare, tare

In dóue cu ninsóre,

Si suntemu seraci de mantale.

Decătu pre la casele d-vostre

Cele cu varu varuite,

Cu sindile-acoperite,

Mai bine pre la bordeutiele nóst're

Cele cu baletutia lipite

Si cu opringi coperite,

Cá sa nu gânditi ca suntemu

De ici, de colea

Ca suntemu hétu de parte

De preste Prutu

De unde nu sta brânz'a 'n burdufa

Si mamalig'a pre fundu,

Unis-su dela Buz'a-vechia

De unde măti'a strechia

Cotoculu nu-si astă loculu

Arde-lu foculu ;

Mai suntu si dela Câmpu-Lungu *)

Unde tragu fetele 'n jugu

Si le măna

O baba betrâna

Cu unu biciu de lâna,

Pre unde le ajungea,

Pelea le plesnea

Ele dela tângiela sarea.

Ei ! eaca si-o nevasta

Totu cu ochii la feresta

Cu ochii că spec'lă

Cu dintii că grebl'a

Cu mânile sapunite

Cá nisces tângieli pările.

Dara jupâne gazda si jupanéza gazdóia

V'amu uratu

Si tóte le-amu galatu,

Dara cându vomu veui la anulu

Se ve gasim u veseli

Cá merii

Cá perii

La mijloculu verei

Si că tóm'a eea bogata

Si de tófe 'ndestălata.</p

în cadrul contilegerezii intelectuale române din 1867 cându-l Onofru, Russu și Sighetu erau în fruntea românilor comitetului Albei-sup.? cine a fost contra programului de solidaritate din vîrsta de 1868, anul dlu Pertîa? carele au afărat mai bine a se bagă servitorul la Ferencz Haller, și a angajat pre toti românii în serviciu, decât a se supune hunei chipuelui a intelectualiei și a urmăriale oronificație naționale în solidaritate, ieră nu în serviciul unui om nepotinciosu, carele și taie singurul ramură de sub picioare, fragindu în caderă sea pre totă clică nefericita, ce se tineră sub aripile lui cele debile. Cumca suntu unii români, cari au posturi, aceea nici de cum nu se poate atribui nefericitei solidarității a doi Pertîa, pentru că totu-dină posturile său ocupau în comitatul nostru mai întâi de unguri, și numai după ce n'au mai fostu nici unu ungur de ceva treba, au mai capetat și câte unu biețu română, câte unu osu de rosu că din gratia, după ce și-a rumput o parochie de cisme și o palaria pre la usile magnatilor stăpâni. Apoi exemplul ce ni-lu aduce dlu Pertîa prin N. Prosteianu, ca a capătat postu indată după absolvirea studiilor, arata că atâtă mai multu aplicarea d-lui de a lingură pre stăpâni și, de ore-ce precum scim cu totii și scie și dlu Pertîa, nu a fostu solidaritatea românilor, care a indemnăt pre cărmuitorul regimului (!) a denumit pre dlu Prosteianu în oficiu, ci a fostu mai multu frică de blamagiu și de opinione publică. Pentru că după cum e cunoscutu și cunoscă și dlu Pertîa, totă posturile, care au fostu numai vacante său ocupau dintâi prin unguri, dintre care așa de unul nici n'a avut studiile recerute și numai după aceea, mai devenindu prin mărtea unui dintre oficiali unu postu vacantu, fu devenit dlu Prosteianu cu mare greutate, fatia cu nisice concurrenti, pre care se-i fia scionu dlu Prosteianu, pote că-i eră și rusine se concure.

Aceste observații amu tienutu cu cale de a le face în urmă corespondintei dlu Pertîa totu în interesul adeverului, pentru care și d-lui pasiescă în publicitate. Dealtmintrea amu sperantă, ca va veni tempulu, și credu că e aici, cându și dlu Pertîa și va cunoscă orbi și gresielă, și se va emancipa din serviciul, în care a fostu pâna acum, conluerându cu conationalii și spre o solidaritate oronifica, și nu servitoră, că sa-si poată folosi siesi și si națiunel.

K.

A p e l u !

A b r u d u in 10/2 1870.

Adunântă generală a asociației transilvane române, pentru literatură și cultură poporului român, în sedință delă 11 Augustu 1869 tienută la Sighetu Mare, precum de comună este cunoscutu, au adus un regulamentu, care tientescă la regularea mijlocelor, prin care în modu eficace să se înainteze scopulu asociației române transilvane. Spre punerea în lucrare a lui acestui regulamentu, fiindu insarcinat comitetul asociației, din partea acestui din urma prin circularioului din 7 Decembrie a. tr. nr. 295, său provocat colectori din locurile centrale ale formelor despartimentale, pentru constituire comitetelor tienută.

Dreptu aceea, subscrisulu, că colectante in Abrudu, ce are se fia locul resedintei despartimentului din munti, amu onore, cu totu respectul, a provocă pre toti domnii membri asociației române, întrăga intelligentă, și preotimea română din munti, se binevoiescă pentru constituirea subcomitetului din despartimentul muntilor apuseni, a conveni pre 15/27 Februarie a. c. la 2 ore după amedi, în locul societăției române de lectura in Abrudu.

I. G a l l u .
colect.

V a r i e t à t i .

** Adunarea generală a bisericiei evanghelice (Landeskirchen=Versammlung) său deschisă joi a trecută.

** Cetimă in „fóia pentru comerț, industria și agricultură“ de aici, ca în Brașovu său întemplatu mai multe falimente. Dupa scările noastre private aceste privescă pre comercianti neromâni. Fóia amintita aduce aminte dloru comercianti, ca nu facu bine, cându indată la începutu o iau cu marele atât în privința negoziului cătu și a mobilăturiei. Deocamdată se pote orbii publiculu, mai tardu inse se

vede nesoliditatea comerciantului și ormările celelalte sănto neevitabile.

** Diecerii (sieserii) gauriti, de argintu, batuti în anii 1848 și 1849, conform unei ordinări ministeriale au cursu atâtă în comerțul cătu și la cassele publice în valoare de 10 cruceri v. a.

** În septembra trecută (pre la 14 Februarie) a fostu între Versietiu și Baziasiu unu orcanu cu neana. Cesta din urma a formatu ometi de cinci urme. Comunicarea între Temisiöră și Baziasiu a fostu intreruptă. Era minune, ca în Versie în eră frigului 10 graduri și în Detta, numai 3 ore de Versietiu în același tempu 5 graduri căldura și ventul nu soflă de locu.

** A estu de sub tipariu, în limbă română articolii XL, XLI și XLII de lege despre poterea de aperare, despre aperarea tierei și despre radiocarea glotelor popularie, ceea ce se aduce la cunoștința onoratului publicu. Aceasta colecție trebuință, se poate recercă la Librariu lui Ioan Stelian în Clusiu, cu pretiul de 20 xr. v. a. după unu exemplariu.

** Magistratul Sabiu lui a opris pentru tempulu dela 15 Fauru st. n. pâna la 1 Augustu venitul de iepuri, vulpi și găinusi; numai celu de ratie și de sitari este iertat cătu tempu suntu în trecere. Venitul de pipalaci său prepele este opris cu totul pre holde de grâne și secări; pre lunci numai pâna la tempulu elocitului și numai pentru dresearea câinilor.

** Portare de armă. Se vorbesc că gendarmeria a începută a întrebă după patenta, pre cei ce-i astă cu armă și cari nu se potu legitima să se confisca armele; autoritățile locale aru trebuit să incunoscă pre omenei, de că se există vre-o ordinare în privința acestei, că se scie de ce se tienă și se prevină neplacerile, ce se potu naște din confiscație de acestei.

** Tempulu — Dela estremitatea căldurei, dela umiditatea nesuferita, amu trecutu la frigul siberian, — după espressiunea „Brilului Rosiu“, — mai nesuferit. Sâmbăta săra au fostu 20. Dumineca 21 și luni deminția 22 de grade Reumur frig, după aretarea termometrului. Eri și astăi deminția, între 19—21.

La aceasta neobișnuită temperatură, au contribuită multă și suflarea unui ventu gerosu și forte aspru, despre Nordu și Nord-Ost. — Espressiunea satenului, care dice:

„Ventul siuera în codru,
„Lună 'n valuri dântuesce,
„Pela pările padurei,
„Focu Tiganulu gramadesce,
Tupai! Tupai! . . .

s'au vedutu aplicata și prin domeniile noastre din orașiu, gramadindu-se lemne mereu prin sobe, și cu totă aceste temperatură în camere nu se neutraliză, facendu pre urele fiști gingasie și plapende, a jucă tiupai, tiupai . . . cându vinu dela teatru, dela balu și dela visite etc.

Se pare că frigul siberianu, că și căldură tropică, influenția de o potrivă, asupra sistemului cerebral, și mai cu séma a creerilor slabii, dejă infectati, producându casuri de esaltatia. — Ni s'au relatatu ca dilele acestei, unu jidovu de aice, percură strădele orașului, strigându: „omenei buni, „ascultatime și pre mine! ; — după frigul care'lou simili, are se ninge 4 dile dérandul, și are să se puie ometu mare, în cătu n'o se puteti esti de prin case! Ingrigiti-ve, aprovisionati-ve cu lemne, pane, apa, și cele-lalte, că se nu „muriti! . . .“

Prevederea nu este una locu reu, și de aceea îngrijitoră politia, aru și posu mână pre acestu profetu, și l'au asicurat că se nu susține căndu va ninge . . . „Gard. Civicu.“

Pentru cele 30 familii nefericite din Tofalău au mai incurșu:

(Continuare din nr. 5.)

Dela Comitetul permanent al județului Némtiulu 300 lei noi = 15 napoleoni, schimbăto 147 fl. 75 xr.

Dela Brețicu, prin P. Protopr. I. Petricu, dela DD: Spiridonu Dimianu preotu 1 fl. Maximu Popescu, cantoru 40 xr. Ioanu Fenechi economu 15 xr. Nicolau Preda econ. 10 xr. Georgiu Ciobă econ. 10 xr. Ioanu Rucărénu econ. 40 Ioanu Cojocariu, cojocariu 10 xr. Stanicu Borosiu econ. 20 xr. Ioanu Teaca econ. 10 xr. Constantinu

Ciorea econ. 10 xr. Georgiu Mihala econ. 10 xr. Georgiu Stanu croitoriu 12 xr. Petru Budenii econ. 10 xr. Ioanu Ieremia econ. 10 xr. Georgiu Boldea econ. 10 xr. Florea Stoichieciu econ. 20 xr. Tomă Teaca econ. 4 xr. Radu Stanciu econ. 30 xr. Georgiu Borosiu econ. 30 xr. Petru Teaca econ. 12 xr. Georgiu Popa econ. 10 xr. Ioana Boldea econ. 10 xr. Vasiliu Vranceniu econ. 10 xr. Ioanu Goci manu econ. 30 xr. Nicolau Terzea econ. 20 xr. Ioanu Borosiu econ. 20 xr. Nicolau Onea econ. 30 xr. Ioanu Ciangă econ. 12 xr. Stoică Borosiu econ. 30 xr. Ioanu Coltofenu econ. 20 xr. Georgiu Dimianu econ. 50 xr. Constantinu Coltofenu 1 fl. Georgiu Zarnescu econ. 25 xr. Dimitriu Coltofenu econ. 25 xr. Ioanu Borosiu 20 xr. Stoică Dimianu econ. 10 xr. Constantinu Popoviciu econ. 10 xr. Mihale Giobanu econ. 24 xr. Mari'a Dimianu preotă 20 xr. Ioanu Betrănu econ. 20 xr. Ioanu Viancenu econ. 20 xr. Ioanu Borosiu econ. 32 xr. Mari'a Boeriu neguțătoră 40 xr. Ioanu Fenechi econ. 50 xr. Damianu Stanciu econ. 1 fl. Ioanu Dragănu econ. 20 xr. Dela biserică adunali cu discută în 6 și 7 Februarie 4 fl. 23 xr. Ioanu Stanciu econ. 20 xr. Vasiliu V. Fenechi 40 xr.

Som'a 16 fl. 54 xr.

Din Clusiu, prin P. Protop. V. Rosiescu, dela DD: Dlu Protopopu V. Rosiescu 2 fl. Dsior'a Elisavet'a Rosiescu 1 fl. P. Ilia Lungu 2 fl. Dsior'rele Ann'a și Justin'a Lungu 1 fl. P. Ioanu Condor 1 fl. P. Mich. Crainicu 40 xr. Dlu Michael Ianchi 3 fl. Dsior'a Mari'a Ianchi 2 fl. Dlu Constantinu Nastă 1 fl. Dlu Dionisiu Veresiu 50 xr. Dlu Ioanu Costea 50 xr. Dlu Iacu Cecichesiu 1 fl. Sam'a 15 fl. 40 xr.

(Va urmă.)

Sabiu, 18/30 Ianuarie 1870.

Comitetul.

C o n c u r s u .

Pentru vacanța parochia gr. or. din Băilești, indiestrată cu emolumentele de o grădină, ună sesiune de plementu parochialu, 94 de mesuri de curuzu și venitul stolaru dela 94 de case, se deschide concursu pâna în 16 Fauru 1870. Deçi doatorii de a dobândi aceasta parochia au a se accommodă ordinației consistoriale din 15 Ianuarie 1870 nr. cons. 15 prin care s'au ordinaru jumătatea din enumerațile mai susu venitori, preotul morbosu la propria lui cerere.

Petitorii suntu avisați recursurile loru provoquate cu documentele prescrise în § 131—121 din „Statutul organicu“ a le substerne dlu protopresbiteru alu Fagetului, Atanasiu Ioanoviciu.

Băilești, 24 Ianuarie 1870.

in contilegere cu dlu protopresbiteru

Comitetul parochialu.

(19—2)

E d i c t u .

Mari'a lui Nicolau Slavu din Mohu, Scaunulu Sabiu lui, care de mai multu tempu, cu necredinția au parasită pre legiuțulu seu barbatu, Nicolau lui Irimie Iancu, totu din dîsa comuna Mohu, și Scaunu, fără a se sei locul aflarei ei, se citează prin acestea, că în terminu de unu anu, dela datulu de fatia, negresită sa se infatisiedie înaintea subscrисului loru matrimonista, pentru, ca la din contra, și in absența ei, se voru otari, cele de lege prescrise.

Sabiu in 5 Ian. 1870.

Forul matrimoniale gr-or. alu Protop. Traetului Sabiu lui II-lea,

Ioanu Pannoviciu
Protopopu.

(10—1)

I. Thalmayer

comerçante in Sabiu,

procure cu preliurile cele mai eficiente

C l o p o t e

de ori ce marime, garantându pentru lucru alesu.

Indreptare. La cerculu. Directiunei asociației arădane în locu de Răia și a se celi Seria; în fine atragemă atenținea unor dintră cetitorii nostri să indrepte la numerul penultimu pre frontispiciu 9 cu 10.